

аспект. Дане питання включає в себе забезпечення екологічних вимог до будівель шляхом застосування енергозберігаючих (обладнання сучасних інженерної інфраструктури) та ресурсозберігаючих рішень (збереження природного ландшафту, мінімізація вирубки лісу, застосування безвідходних та маловідходних технологій, тощо).

Отже, при проектуванні інноваційних осередків, повинно приділятися чимало уваги архітектурно-композиційним та естетичним аспектам образу міста. Адже, дані простори повинні стати приємним середовищем, де людина почуватиме себе цінною одиницею всього суспільства.

Література

1. Шебек Н. М., Дзиба В. О. Передумови територіально-просторової організації інноваційної інфраструктури//Регіональна політика: політико-правові засади, урбаністика, просторове планування, архітектура [Зб. наук. праць]. Вип. V. Мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22 листопада 2018 р.). – Київ, 2019. – В 2-х ч. – Ч.1. – с.33-37.

2. Лилуєва О. В. Архитектурное формирование технопарков на базе наукоградов: автореф. дис. ... канд. арх.: 05.23.21 – 2011.

Габрель М. М., д-р техн. наук, проф.

Національний університет «Львівська політехніка»

УЯВЛЕННЯ В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКО-СВІТОГЛЯДНИХ ЦІННОСТЕЙ У СУСПІЛЬСТВІ

Уявлення в архітектурно-художній освіті пов'язані з суспільними уявленнями про архітектуру й мистецтво, в ширшому контексті про суспільні цінності та уявлення про: людину (сєнс життя, духовність); природу (стихії, ресурси); діяльність (функції, потреби); середовище екзистенції (геометричну структуру, пропорції); час (плинність і мінливість). На вимірах «людини – умов – функцій – геометрії – часу» та їх багатовимірному взаємопоеднанні базувались різні філософські системи й духовно-світоглядні уявлення, в т.ч. в архітектурі та урбаністиці.

Для класифікації й осмислення уявлєнь в архітектурі доцільно скористатись *моделлю п'ятивимірного простору «L – F – U – G – T»*, яка, на переконання автора, є конструктивною для їх аналізу. Розкриємо детальніше характеристики вимірів. *Людський вимір* — основний містоутворювальний чинник. Можна виділити різні складові цього виміру простору екзистенції для розкриття системи цінностей: рівень освіти, ментальність, матеріальний стан тощо. В архітектурно-просторових уявленнях людина розглядається як спільнота, для якої має творитися середовище життєдіяльності. Її потреби поділяються залежно від рівня ієрархії, вікових груп, національних і ментальних характеристик. Тут реалізуються процеси, що характеризують комфорт проживання, безпеку

людей, духовні й культурні запити, фізіологічні й специфічні потреби тощо.

Вимір умов: на уявлення про архітектуру визначально впливають природні ресурси, адміністративно-правові й політичні умови, зокрема, політика влади, вимоги й обмеження, умови розміщення міста в надсистемі та об'єктів у його просторовій структурі.

Функціональний вимір та функції поділяються на зовнішні, внутрішні й функції узгодження. Слід особливу увагу приділити функціям життєдіяльності, що зумовлені потребами людей та характеризують: стан послуг, управління, будівництво в місті, пов'язані зі створенням цінностей і послуг.

Геометричний вимір (конфігурація, масштаб, структура) – це передусім уявлення про розпланування, структуру й пропорціонування об'єктів і просторів. Морфологію об'єкта чи простору міста творять геометричні характеристики: розпланування – мережа вулиць і пропорції інтер'єрів міських просторів (площ, вулиць, скверів); види й особливості сприйняття; розміщення історичних елементів та просторових домінант. З урахуванням характеристик вибраних вимірів і їх взаємодій твориться відповідний масштаб, характер і виразність інтер'єрів міста, уявлення про масштаб та геометричну досконалість поділу простору.

Часовий вимір охоплює минуле, сучасність і перспективи, включає: історичні характеристики об'єктів; часові режими функціонування об'єктів обслуговування та інфраструктурних підрозділів; час переміщення в міському просторі й режими життєдіяльності людей. Він формує такі інтегральні характеристики, як мобільність і динамізм процесів.

Уявлення про архітектуру і простір можна класифікувати за ієрархією впливу на архітектурно-просторові рішення та динамікою (протікають у часі й різна динаміка). Означені виміри й взаємодії між ними, на нашу думку, формують систему уявлень про простір життєдіяльності та архітектуру в різних історичних періодах: Стародавнього Єгипту, античності (Греції й Риму), середньовіччя, ренесансу, бароко та пізніших періодів. Впливають вони і на пріоритети в системі цінностей (природа, релігія, людина, особа, держава, ідеологія). Домінуючі цінності визначають вимоги до формування середовища життєдіяльності людей та архітектури.

Поширюється практика прагматичного підходу до підготовки фахівців. Важливо не протиставляти професійну підготовку і виховання спеціаліста, а дбати про нерозривність процесу формування високих духовно-світоглядних рис та професіоналізму фахівця. Практика життя підтверджує правильність такого підходу й перспективність його на майбутнє. Великі професіонали (в різних сферах науки й діяльності) могли бути диваками, водночас людьми високої честі, моралі, культури та духовності. Актуальним є питання: як цього досягти в нових реаліях життя

й діяльності суспільства, в системі домінування інших уявлень та цінностей, як активізувати роль викладача.

Актуальність якісної трансформації системи підготовки архітекторів зумовлена новим соціальним замовленням на професійне вирішення проблем перспективного розвитку й регенерації навколишнього середовища, модернізації та реставрації історичної забудови, проектування нових типів споруд відповідно до сучасних політико-економічних умов. Посилюється конфлікт між фахівцем, владою та громадою: руйнуються історичні субстанції поселень, зростає антропопресія на природні комплекси, погіршується комфортність середовища із-за його переущільнення, втрачається виразність архітектури тощо. Сформована й апробована система архітектурної освіти в Україні потребує вдосконалення й узгодження з сучасними позиціями європейської професійної освіти та світовими архітектурними конвенціями в напрямі формування цілісної неперервної відкритої освітньої системи, здатної гнучко реагувати на зміну зовнішніх умов, трансформуватись і розвиватись, у т.ч. під духовні цінності та соціально-моральну відповідальність фахівця за свої рішення й діяльність.

Важливо підкреслити саме важливість духовної складової й світогляду, зокрема у професії архітектора, що перебуває на стику інженерної, гуманітарної й мистецької сфер. Архітектор формує середовище, і духовно-світоглядні якості йому необхідні для розуміння ефективного вирішення своїх задач. Поняття честі, духовності, людяності залишаються незмінними в часі й творять моральний імператив для діяльності. Навіть в умовах духовного поневолення можна зберігати й передавати послідовникам загальнолюдські цінності. В цьому відношенні маємо гарний приклад професорів Львівської архітектурної школи минулих періодів. На них варто орієнтуватись не лише сьогоднішнім молодим викладачам і студентам, а й професорам.

Давидов А. М. канд. арх., доц., **Коломієць А. В.** аспір.
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

МЕТОДИЧНІ НОВАЦІЇ НА ФАКУЛЬТЕТІ АРХІТЕКТУРИ В НАОМА

Поняттєве об'єднання дисциплін є сучасною світовою тенденцією в освітньому процесі. Ставлячи перед собою завдання створити оптимальну методику з підготовки майбутнього архітектора на факультеті архітектури НАОМА, усвідомлюємо, що архітектура вже сама є певною мірою мультидисциплінарною, оскільки перебуває на перетині образотворчих мистецтв та будівельної інженерії, і містить в собі частково і те й інше, та послуговується ними, вирішуючи власні завдання.